

Karunkels: het is een prachtig woord, maar wat betekent het?

Regelmatig krijg ik de vraag: "Wat zijn dit voor 'knobbels' die ik tijdens het ontweiden van de geit tegenkom?" Het bedoelde 'voorwerp' wordt meestal in de vruchtzak, maar soms ook in de buikholte (bij een weidwondschot) aangetroffen. In sommige gevallen gaf een jager aan dat de knobbels zo groot waren als een pingpongbal, en vroeg men zich af of het cysten of tumoren zijn.

Deze knobbels zijn geen cysten of tumoren, maar zogenaamde karunkels, de 'moederkant' van de placenta. Via de placenta worden de voedingsstoffen van de moeder naar het embryo gebracht, en gaan de afvalstoffen van het embryo terug naar het moederdier.

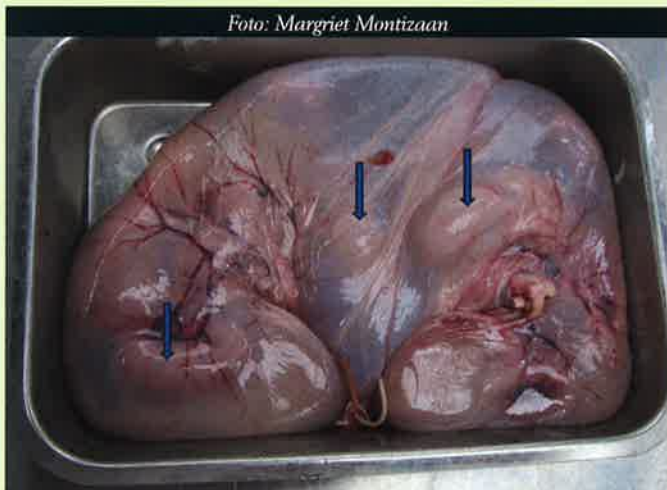
De placenta bij een herkauwer is geheel anders opgebouwd dan bijvoorbeeld bij de mens. In tegenstelling tot de mens, bij wie de moeder één grote placenta heeft die de scheiding vormt tussen het bloedvatensysteem van moeder en kind, hebben herkauwers meerdere, kleine placenta's. Zo'n placenta bestaat uit een cotyledon (deel van de embryokant) en een karunkel (placentakant van het moederdier) die tezamen het placentoom vormen. Bij een geit die nog nooit drachtig is geweest, zijn de karunkels nog klein. Ze groeien pas bij de eerste keer dat een dier drachtig wordt. Het aantal, de grootte en de vorm van de placentomen verschillen per diersoort. De grootte is afhankelijk van het stadium van de dracht, de vorm bij het ree is rond tot ovaalvorming, zoals op de foto's is te zien.

Foto's: Maarten van der Belt (wildfotografie.nl)

Foto: Margriet Montizaan

Bij iedere geschoten drachtige reegeit zouden de karunkels door de baarmoederwand heen zichtbaar moeten zijn (zie blauwe pijlen op de foto), maar wordt waarschijnlijk niet als dusdanig door de jager herkend. Wordt een reegeit geschoten met tot gevolg een weidwond, dan is de kans groot dat ook de baarmoeder kapot is en de karunkels duidelijk in de buikholte te zien zijn.

Hygiëne bij het ontweiden van een reegeit.

Q-koorts kan ook bij in het wild levende herkauwers voorkomen. Daarom is een goede hygiëne belangrijk bij het ontweiden van een ree(geit). Zie voor uitgebreide informatie het document Q-koorts: Een risico van de jager?, dat door het RIVM, CVI en DWHC is opgesteld Dit document is o.a. te op de website kenniscentrum-reeën.nl (<http://www.kenniscentrum-reeën.nl/Het-ree/Ziekten-en-ongemakken/Virussen>)